

Воспитание на човешкостта
МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ПЛОВДИВ
4002 Пловдив, бул. В. Априлов № 15А

www.mu-plovdiv.bg

Dedicated to humanity
MEDICAL UNIVERSITY - PLOVDIV
15A, Vassil Aprilov Blvd., 4002 Plovdiv, Bulgaria

Факултет по обществено здраве
4002 Пловдив, бул. В. Априлов № 15 А
тел.: 032 60 27 81
e-mail: dean@fph.mu-plovdiv.bg

Faculty of Public Health
15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 60 27 81
e-mail: dean@fph.mu-plovdiv.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(Проф. д-р Мария Семерджиева, дм)

УЧЕБНА ПРОГРАМА
ПО
АНАТОМИЯ И ОБЩА И КЛИНИЧНА ПАТОЛОГИЯ

За придобиване на образователно-квалификационна
степен „Бакалавър”

професионална квалификация:

„ АКУШЕРКА ”

от професионално направление „Здравни грижи”,
редовна форма

Учебната програма
е приета на Факултетен съвет с Протокол № 04/30.05.2024 г.

Влиза в сила от учебната 2024/2025 год.

Пловдив, 2024

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛОВДИВ
ФАКУЛТЕТ ПО ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ

„АНАТОМИЯ И ОБЩА И КЛИНИЧНА ПАТОЛОГИЯ“

Факултет/филиал

Медицински факултет

Катедра

Анатомия, хистология и ембриология
Катедра по обща и клинична патология

Професионално направление (на курса)

Медицина

Специалност

Акушерка

ОПИСАНИЕ

1. Наименование на курса

Анатомия и обща и клинична патология

2. Код на курса

3. Тип на курса: задължителен/ свободноизбираем/факултатив

Задължителен

4. Равнище на курса (ОКС)

ОКС „Бакалавър“

5. Година на обучение

Първа

6. Семестър/триместър

Първи и Втори

7. Брой ECTS кредити

5

8. Име на лектора

Проф. д-р Таня Китова, дмн, Проф. В. Беловеждов, доц. Ил. Биволарски,

9. Учебни резултати за курса– усвоени знания, умения, компетенции (цели)

Успешно завършилите обучението по тази учебна дисциплина:

1. Ще знаят: основните общопатологични процеси и свързаните с тях социално значими заболявания като Атеросклероза, ИБС и МСБ с техните конкретни форми, видовете Хипертонии и Пневмонии, формите на Туберкулоза и Сифилис, Сепсис, както и органните локализации на най-често срещаните туморни заболявания. Чрез изучаване дисциплината Анатомия студентите получават основни теоретични знания за морфологията на клетката, тъканите и органите, както и практически познания за топографските области на тялото, проекциите на вътрешните органи и техните компоненти по повърхността на тялото.

2. Ще могат: ясно да разграничават отделните общопатологични процеси и техните видове, както и да използват познанията си, за да осмислят същността на морфологичните промени при най-често срещаните заболявания. Целта на обучението по анатомия е да запознае студентите с нормалната морфология на човешкия организъм. Да им даде знания за морфологията на органите по системи

3. Ще придобият следните компетентности: базисно ниво на теоретични знания за етиологията, патогенезата, морфологичните промени, видовете, усложненията и еволюцията на общопатологичните процеси, както и на социално значимите заболявания. Да придобият анатомични познания, благоприятстващи усвояването на различните клинични дисциплини

10. Начин на преподаване.

- аудиторно – лекции, упражнения; семинари; самостоятелна работа

11. Предварителни изисквания (знания и умения от предходно обучение) и изисквания за други (едновременни) курсове

Необходимо е да са преминали обучение по дисциплината анатомия

12. Препоръчани избираеми програмни компоненти

Всички компоненти на курса са задължителни.

13. Съдържание на курса

Придобиване на знания и умения насочени към общопатологичните процеси и основните заболявания.

13.Б. Тематично съдържание на учебната дисциплина

АНАТОМИЯ

А) Лекции

ПРОГРАМА НА ЛЕКЦИОННИЯ КУРС

ЛЕКЦИЯ № I. Въведение – 2 часа

Предмет и задачи на анатомията. Методи на изследване. Кратък исторически преглед. Морфология и размножаване на клетката. Тъкани – определение. Епителна, съединителна, мускулна и нервна тъкан.

ЛЕКЦИЯ № II. Двигателен апарат. Устройство на костите. – 2 часа

Развитие и растеж на костите. Видове свързвания между костите: непрекъснато и прекъснато. Стави - устройство и видове.

Кости и стави на гръбначния стълб и гръдния кош. Кости и стави на раменния пояс и свободен горен крайник. Кости и стави на тазовия пояс и свободния долен крайник. Кости и свързвания на черепа, мозъчен и лицев дял. Черепът като цяло.

ЛЕКЦИЯ № III. Двигателен апарат. Устройство и форма на мускулите. – 2 часа

Помощни образувания на мускулите. Мускули на

Мускули на гърба и шията. Мускули на раменния пояс и мишницата.

Мускули на предмишницата и ръката.

ЛЕКЦИЯ № IV. Двигателен апарат. Устройство и форма на мускулите. – 2 часа

Мускули на гръдната стена. Коремни мускули и диафрагма. Мускули на тазовия пояс и свободен долен крайник.

Венозни системи: система на горната куха вена, долната куха вена и вратната вена.

ЛЕКЦИЯ № V. Съречно – съдова система – 2 часа

Сърце-устройство. Устройство на стената на кръвоносните съдове: артерии, вени и капилляри. Съдове на големия кръг на кръвообръщението: клонове на възходящата аорта, аортната дъга, гръдна и коремна аорта.

ЛЕКЦИЯ № VI. Съречно – съдова система – 2 часа

Главни артерии и вени на горните, долните крайници и главата. Съдове от малкия кръг на кръвообръщението: белодробна артерия и белодробни вени.

Лимфна система Слезка, лимфни възли, лимфни съдове.

ЛЕКЦИЯ № VII. Дихателна система. – 2 часа

Органи на дихателната система: носна кухина, гръклян, трахея, бронхи, бял дроб. Плевра.

ЛЕКЦИЯ № VIII. Храносмилателна система. – 2 часа

Общи данни за храносмилателната система. Принципно устройство на стената на органите в храносмилателната система. Устна кухина, гълтач, хранопровод, стомах. Устройство на тънкото и дебелото черво. Черен дроб и жлъчен мехур. Задстомашна жлеза. Коремница.

ЛЕКЦИЯ № IX. Отделителна система и мъжка полова система – 2 часа

Устройство на бъбрека и бъбречното легенче. Пикочопровод. Пикочен мехур и пикочен канал.

ЛЕКЦИЯ № X. Мъжка полова система. – 2 часа

Вътрешни полови органи - тестис, придатък на тестиса, семепроводен канал, семенно мехурче, простатна жлеза. Външни полови органи – скротум, полов член.

ЛЕКЦИЯ № XI. Женска полова система – 2 часа

Женска полова система. Вътрешни полови органи: яйчник, маточна тръба, матка и влагалище. Външни полови органи: големи и малки срамни устни, клитор, пещеристи луковици на предверието и големите предверни жлези. Млечни жлези.

ЛЕКЦИЯ № XII. Жлези с вътрешна секреция – 2 часа

Устройство на жлезите с вътрешна секреция: хипофиза, епифиза, щитовидна жлеза и околощитовидни жлези. Задстомашна жлеза. Надбъбречни жлези.

ЛЕКЦИЯ № XIII. Нервна система – 2 часа

Строеж на гръбначния мозък. Строеж на продълговатия и малкия мозък. Строеж на средния и междинния мозък. Ретикуларна формация. Краен мозък.

ЛЕКЦИЯ № XIV. Нервна система – 2 часа

Обвивки на главния и гръбначния мозък – мозъчни вентрикули, кръвоснабдяване на главния мозък. Ликвор. Гръбначно - мозъчни нерви. Черепномозъчни нерви. Вегетативна нервна система – симпатиков и парасимпатиков дял.

ЛЕКЦИЯ № XV. Сетивни органи – 2 часа

Устройство на кожата. Орган на вкуса и обонянието. Орган на слуха и равновесието. Орган на зрението.

Б) Упражнения (семинари)

УПРАЖНЕНИЕ № 1 – 2 часа

Общ преглед на костите и ставите в човешкия скелет. Общ преглед на мускулите на човешкото тяло.

УПРАЖНЕНИЕ № 2 – 2 часа

Съречно съдова система. Сърце и големи съдове на сърцето. Аорта. Венозни системи: система на горната куха вена, долната куха вена и вратната вена.

УПРАЖНЕНИЕ №3 – 2 часа

Дихателна система. Органи на дихателната система: носна кухина гръклян, трахея, бронхи и бели дробове.

УПРАЖНЕНИЕ №4 – 2 часа

Храносмилателна и отделителна системи. Съставни органи, функция, форма, големина, разположение, външна морфология.

УПРАЖНЕНИЕ № 5 – 2 часа

Мъжка полова система. Вътрешни полови органи: тестис, придатък на тестиса, семепроводен канал, семенно мехурче, простатна жлеза. Външни полови органи: скротум, полов член.

Женска полова система. Вътрешни полови органи: яйчник, маточна тръба матка и влагалище. Външни полови органи: големи и малки срамни устни, клитор, пещеристи луковици на предверието и големите предверни жлези.

УПРАЖНЕНИЕ № 6 – 2 часа

ЦНС-мозъци. Строеж на гръбначния мозък. Строеж на продълговатия и малкия мозък. Строеж на средния и междинния мозък. Ретикуларна формация. Краен мозък.

УПРАЖНЕНИЕ № 7 – 2 часа

Нервна система. Обвивки на главния и гръбначния мозък – мозъчни вентрикули, кръвоснабдяване на главния мозък. Ликвор. Гръбначно - мозъчни нерви. Черепно-мозъчни нерви. Вегетативна нервна система – симпатиков и парасимпатиков дял.

УПРАЖНЕНИЕ № 8 – 1 час

Сетивни органи. Орган на зрението и слуха.

ПАТОАНАТОМИЯ

А) Лекции

ПРОГРАМА НА ЛЕКЦИОННИЯ КУРС

Лекция №1 Предмет, задачи и методи на патологията. Дегенерации. Клетъчна смърт.

Лекция №2 Нарушенията в кръвообращението.

Лекция №3 Възпаление. Патология на имунитета. Компенсаторно-приспособителни процеси.

Лекция №4 Регенерация. Тумори.

Лекция №5 Патология на дихателната система. Патология на ССС.

Лекция №6 Патология на храносмилателна система и на ендокринна система.

Лекция №7 Патология на отделителната система на ЖПС и на бременността. Рак на гърдата.

Б) Упражнения (семинари)

УПРАЖНЕНИЯ :

Упражнение №1 Дегенерации. Клетъчна смърт.

Упражнение №2 Нарушение на кръвообращението. Оток, тромбоза, емболия, кръвоизливи.

Упражнение №3 Възпаление – остро и хронично. Пневмонии. ТБК. Имунитет – астма, гломерулонефрити.

Упражнение №4 Регенерация. Хипертрофия, хиперплазия, метаплазия, дисплазия.

Упражнение №5 Тумори.

апендицит. Ендокр. система – базедова болест, диабет.

Упражнение №7 Отделителна система. Бъбречно каменна болест, простатна хиперплазия, пиелонефрит.

Упражнение №8 Рак на маточната шийка и на ендометриума. Аборт. Рак на гърдата.

Всяко упражнение завършва с кратък тест, информация за който се съдържа в изложението на самото упражнение.

13.В. Техническо осигуряване на обучението

● Мултимедиен проектор, лаптоп, проекционен екран, макети и табла, тестове
Аудиторните занятия се провеждат в модерни аудитории или зали, оборудвани с мултимедийна техника и с осигурен Интернет.

За самостоятелна работа студентите могат да ползват библиотека, компютърна зала със свободен достъп. Студентите имат възможност да получат консултации като се срещат лично с преподавателите в определените за консултации часове.

14. Библиография (основни заглавия)

1. Синельников Р. Атлас анатомии человека М, - Медицина, т.1,2,3 - 1980г. и др. издания на същия атлас.
2. Гълъбов, Г., В. Василев – Репитаториум анатомикум III изд, София, Мед. и физк., 1990 г.
3. Василев, В. Анатомия: Учебник-атлас за медицинските колежи / Васил Василев – София, 1999г.
4. Балтаджиев Г., Василев В., Балтаджиев А., Анатомия на човека – учебник за специалностите в медицински колежи, медицински сестри, акушерки, фармацевти, биолози, педагози, кинезитерапевти, Лакс бук, Пловдив, 2015
5. “Поглед в патологията“
6. Основи на общата патология и патологичната физиология, под редакцията на проф. д-р Иван Михайлов, проф. д-р Емил Янев, издателство „Людос“, 2000, София.
7. Лекционен курс.

15. Планирани учебни дейности и методи на преподаване

Курсът предвижда лекции, упражнения и семинари, както и контрол над извънаудиторната заетост на студентите /самоподготовка, задания за самостоятелна работа/ под формата на тестово изпитване.

Методи на преподаване- лекционно изложение; дискусии; дебат по теми от курса презентации на мултимедия, тестово изпитване, работа в „малки групи“; ролеви игри; самостоятелна работа.

16. Методи и критерии на оценяване

Курсът по анатомия завършва с писмен изпит с продължителност 2 учебни часа. По време на този изпит студентите работят върху тест, успешното попълване на който позволява разработването на въпрос от конспекта.

Курсът по патоанатомия завършва с изпит - включващ тест и коментар на три отговора от теста (теоретична част).

Крайната оценка се формира като средноаритметична стойност от оценките от изпита по двете дисциплини.

български

18. Стажове/практика

не

19. Изготвил описанието

Проф. Т. Китова, дмн и Проф. д-р В. Беловеждов, дм

ECTS макет на учебен курс е разгледан и утвърден на катедрен съвет на катедра „Анатомия, хистология и ембриология“ с Протокол № 12 от дата 20.11.2023 г.

ECTS макет на учебен курс е разгледан и утвърден на катедрен съвет на катедра „Обща и клинична патология“ с Протокол № 1 от дата 31.01.2024 г.